

ՃԱԲԱԹԱՅԵՐԻ

Ազգային, Քաղաքական, Բանափրական եւ Զուարժային

Dr. Smith, Chap. 11

ପ୍ରକାଶକ

Oberstdorfer, 1897

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ծաղիկի բաժնեորդագիտ է Տարեկան Պոլ երեւ Ծաղիկի հաստակութիւնը ու ուժը պահպանվութիւնը ։
այս համար 40, Գուտաներու համար 50 զմի. : Անցածօնայ Պոլ-Հանօրոցն է հիմքուն վերաբերութիւնը ու ուժը ։ Արակցու-
այս համար 25, Գուտանաց համար 30 զմի. : Համբ 20 փառաց : Համար 15 ապահովագործութիւնը է պահպանվութիւնը ։ Ապահովագործութիւնը է պահպանվութիւնը ։ Ապահովագործութիւնը է պահպանվութիւնը ։

ԱՆՈԶ ԳԵՐԵ

Digitized by srujanika@gmail.com

Հասարակութեան մէջ ողջամիտ բարոյականներուն հրատարակմանը, մասնաւորապէս մասնկիկը հրահանգելովն եւ զատարակելովն է՝ որ կինը կը կատարէ իր դերը խաղաղասէր կառավարութեան մը պահպանութեամբ : Ընդհանրապէս կ'ընդունուի թէ հասարակութեան ուշիմութիւն եւ առաքինութիւն պէտք է : Ի՞նչպէս այդ առաքինութիւնը ներշնչելու և այդ ուշիմութիւնը հաղորդելու է : Bonaparte Կարուց Madame de Staëleին ի՞նչ կերպով կրնար աւելի բարձրացնել ֆրանսացի երջանկութիւնը : Նորա պատասխանը՝ «կրթէ Գաղղիոյ ժողովրդին մարմերոյ» :

Իրաւամիք , մարգկային աղջի սիրալիր եւ աղջեցիկ
ուստոցի հներն մայրերն են . Մայրը կախով իր կրթելու-
րիմացքը մինչ մանկիկը իր բաղկաց մէջն է . Նա է որ
կ'ուզգէ մանկան առաջն մոտային եւ հոգեկան բարա-
խինները : Նա կ'առաջնորդէ աղայութեան եւ պատահե-
կութեան անտապութերի տարբիներու միջացին եւ կրյո-
սայ զերծանել զայն կեանքի բիրտ կոխներէն եւ աղմկա-
ւաս ակաստաններէն :

Եթէ մենք ալտակերտցնենք մեր խոկման ցրջամակին
մէջ քաղաքականացեալ ազգի մը մայրերը , ի՞նչ կը տես-
նենք շտո մը արհեստաւորներ , ուրք կը գործեն չէ թէ
զիւրաբեկ ու եղծանելի նիւթի վրայ , այլ տնիման մատաց
վրայ , կը զովենք այն արհեստաւորը որ կը ներկայացնէ
կտաւին վրայ միմոռ մարդ մը : Կը զարմանանք եւ կը
հաչօքենք այն քանդակագործը , որ կը քանդակէ այն նոյն
ապահեան ուսմանեան մասմասի մասը հայու ո՛ւասմ

տնհշան են այս գործերն թէ եւ արուեատի բոլոր ճիւշ-
զերուն մէջ ամենաբարձր եւ ամենաաշխատիրն ալ ըլլան՝
բազդատակավոր մարդկային մայրերու մեծ կոչմանը հետ :
Ասոնք չեն գործեր կոտաւի վրայ որ պիտի եղծանի, մար-
մարի վրայ, որ պիտի վշտի, այլ մտաց վրայ, հոգւոյն
վերայ որ կը ահեէ յուիտեան :

Զգացումները նրբացնելու և կիրքերը սահմանական են, եւ պէտք է որ ճշմարիտ ու արժանի շարժումներ ներշնչուին ։ Նուրբ կրօնական զգացում մը տպաւորեկու եւ զուտ բարյականութիւն յեղյեղելու է բոլոր պարագայներով ։ Այս բոլոր բանները միայն դաստիարակութիւնը կը պարփակէ ։ Դաստիարակուած մայրե՛ր ։ Մայրեր որ հաւատարիմ են այս միծ յանձնաբարութեան, պիտի ըստն իրենց աղօց, կինոց ոչ քաղաքական եւ ոչ ուրիշ արարքներու մէջ մարդ չը կրնար հեռացնել ինքզինքն պարտքի ու խաճմանքի պարտաւորութենէն, որ ամէն զործի մէջ, թէ հասարակաց կամ առանձին նու կը մտնէ արդար պատասխանառութեան մը տակ, եւ թէ ոչ մի վիճակի մէջ ապահովուած է առ ոչ ինչ համարիլ կարեւոր իրաւունքներ ու պարտականութիւններ ։

Անոնք պիտի ապասորեն իրենց ազգոց վրայ ու ճշշմուսութիւնը՝ թէ բնարական տառնձնուչնորհութիւնն հրահանորդ ընկիրական պարտք մ'է, թէ մարդ մը անմեղութեամբ չը կրնար խաղալ իր քուէին հետ եւ թէ ամեն մարդ կարեւոր ընթացք մ'ո՞նի այլոց օգախն նկատմամբ ինչպէս իր անձնահանուին:

Ահա, այսպիսի մաքուր եւ բարձր բարոյականներու ցեղեղմատիճն է որ կինը կը կատարէ իր նու իրական պարտաւորութիւնը եւ իր պատիէ իր ճահատանիքը :

Purq.

ANSWER

Burkhardt

ԱՐԵՒՈՒՆ ՃԱՌԱԳԱՅՑՑՆԵՐԸ

Արեւը կը բարձրանար երկնքի վրայ իւր զեղեցիկ ու շողովուն սկաւառակով՝ նա կը սփառէր իւր ճառագայթները բոլոր քնացողները արթնցնելու համար։ Առաջին ճառագայթը արառութիւն ելուաւ։ Առ անեցաւ իւր բայնէն դուրս, թռաւ օգնի մէջ եւ երգեց, «լիրի—լիրի—լի. Ո՞չ, ի՞նչ գեղեցիկ է առուու կանուխ»։ Երկրորդ ճառագայթը նապատառակիլը շոյեց եւ զայն արթնցուց։ Առ իր աշքերը երկար բարակ չը շփեց, այլ անառակն զէպի մարգագետին վազեց։ իր նախաձաշին համար կակո զ խոտ եւ հրեթեղ բայսեր վնասելու։ Երբորդ ճառագայթ մը հաւանոցին ներս թափանձեց։ Ան առեն աքաղաղը խոսեցաւ։ «կու—կու—լիկ—կու» եւ հաւերը թռան իրենց թառէն վար, կը գարդաչէին, իրենց համար ճառակ կ'որսնէին եւ բայնին մէջ հաւեկիթ կ'ածէին։ Չորրորդ ճառագայթ մը ազանոցին պատռհանէն ներս մտաւ, ազանեակներու վրայ Անոնք բախ։ «վու—վու—վու։ գուոր գոց է զեռ»։ Երբ գուոր բացուեցաւ բոլորն ալ թռան եւ տարածուելով ոլոսի արտերուն վրայ կլորիկ հատիկներ կը հաւաքէին։ Հինգերորդ ճառագայթ մը եկաւ զէպի մեղուեկը։ Սա շփեց իւր թափները, սպրեցաց' ւ փեթակէն գուոր, բզզալով ծաղիկներուն եւ ծաղկագրդ ծառերուն վրայ, մեղը կը կրէր զէպի տուն։ Վերջին ճառագայթ մը եկաւ ծոյլին անկօղուան վրայ եւ կ'ուզէր ան ա'լ արթնցնել։ Բայց աս' միախ իւր անկողնէն վեր չը կրանդնեցաւ, այլ միւս կողին վրայ զարձաւ և խորդաց, երբ անպին համարն աշխարհ կ'աշխատէր։

Թարգ.

Վ. ԳՈԽՐԴՄԱՆ

ՆԱԶԱՐՈՍ ՄԱՍՈՒԿԵԱՆ

ՆԿԱՐՆԵՐ

Տարը մինչև քսնի աստիճան վեր ելու, այս տարի միունի. Արամ։

— 35։

— Եւ քօրօղութիւնը։

— Անիկոյ վեր ելլելու տեղ չունի խայրի։

* * *

Պարսն նաղարէթ։ ի՞նչ կը կարգան կըր։

— Լուսիք։

— Ամուր կարգոյ մինք ալ մոխի բնենք, նայինք

ի՞նչ լուր կայ։

— Կը ինորինք մեր յարդայ բաժմուրիներէն որ բարեհածին իրենց բաժմանորդացիմը։

— Աստիկայ անցիր, ոմէն օր կը կարգոնք կոր. . . .

* * *

Կազաչեմ Պ. Տնօրին ամսաղուխու երկու շորաթ մ'անցու, հինչն ալ 8 ամսական կուզեմ, գոնէ այսօր ինձի առ նաւազն ոսկի մը չնորհք ըրէք։

— Անսաւ կը սուտկ մը չիկայ, եթէ կուզես զուն ալ թռարանին պէս բանկալէն թաղախ մը առ եւ զայ եհղեցին հաւաքած սոսոկ հաշւոյդ անցաւր։

— Շնորհակալ եւ, Ասառած զնեկ անփոյք պահէ։

— Բան մը չէ սակայն զուն ալ ջանալ որ քետորդ պատէկ տչքավ նային։

— Ի՞նչ բոել է, այդ իմ պարտքա է. Ա. զասին մէջ ամենէն վերը կը նատեցնեմ կըր, մանաւանդ որ կիրակրու ամնին օր անոր թէփոխէն է։

* * *

— Պարսն թօրոս այս տմիս ինքրդինքոդ թիմար կը ներ կըր։

— Ոչ բարեկամ գեւս չնորդով ոչիխո մը չի զայ որ բնեմ։

ԶՈՒՄ. ԹԱԼԻՎ

Եհրայի շիտակ ճամբան վրայ, տուսան զէմ Տիկին մը որարանանոցէնին դամնալուն, տեսաւ զինով մը որ ճամբան եղերը պատին տակ պատկերէ, իրեն բնկերակցողներուն բաւ։

«ԱՇ տեսէ՛ք, ազգառը ամէն տեղ կրմոյ պատկիլ։

Գինովը որ սթափելու վրայ էր, արկինին խօսքերը լուելով՝ պատանիուննեց սա պատրաստարանութեամբ։

«Եթէ ազքատն ամէն տեղ կրնայ զանել անկողին։

· · · բլագու կը ցանկայի ես, Տիկին ։»

* * *

Երկու հոգի կը զիմարանէնին ժամբանակակից հայ զըրականաթեան վրայ։ Մէկը, որ հազիւ լրագիր կարգաւու չափ բան զիտէր, բաւս միւսին։

«Կը ցաւիմ որ ստանաւորէ չեմ հասկնար, որպէս զի անոնց լաւ թէ անշան ըլլալը զիտամ։

— Ոտանաւորէ հասկնարու հարկ չիկայ, յարեց միւսուր. ամէն տեսածիղ համար ալ կրնաս աննապատ զինու տուլով որ անարժէք եւ անպիտան բաներ են. հաւատաւ որ բնաւ սխալած չպիտի ըլլաս, սիրելեաւ։

* * *

Բարիդի զերասանուհիներէ մին որ տեհի զէմքով զեղեցիկ եր քան մտքալ, վերջերս սեղանաւորի մը նամուկ զրելով՝ քիչ մը զրամ ուղեց։

Սեղանաւորը ի՞սկայն հազար ֆրանքոց զրտմատում մը զրիեց հետեւ եալ երկտողով։

«Կից բնդզրոյ հաղար ֆանիք եւ բիւր (սամ հոգար) միծարանք։»

Օրիորդը պատասխաննեց այսպէս։

«Ենորհակու եմ ձեր զրկածէն. բայց տեղի չնորհակու պիսի ըլլայի, եթէ հազար միծարանք եւ առան հազար ֆրանք զրկէիթ։»

* * *

Անսաւի զիտամկան. — Համերի կմիւնի իր ժամբանակի զտաւուղներէն մին կը լիշէր որ մէկ բանաձեւ միան կը զործածէր եղենական զտաւուղ առթիւ։

Եթէ ամբասամնեսով ձեր էր, «կախեցէ՛ք, կախեցէք, կախեցէք», ուրիշ շատ մը ոճիրներ ալ զործած ըլլաւ է։»

Իսկ եթէ ամբասամնետով երթասամրդ էր, «կախեցէ՛ք, կախեցէք, ուրիշ ոճիրներ ալ զիտի զործէ։»

* * *

Ճաշարանին մէջ։

«Կասոն, զիտամ մը բեր։

— Կայրկեան մը ոպատեցէք, ուրիշ ոճիրներ ալ զիտի զործէ։»

ԴԱՅԵԱԿԻ ԵՒ... ԱՄՓՈԽՆՈՒԹԻՒՆ

(ՅՈՌԵՏԵՍԵՍԻ ՄՀ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ)

Մարդկացին կեանքի ընթացքին մէջ, իւրաքանչիւր համակ իր առանձնացատկութիւններն ունի Այսպէս, իմէկ մանկութիւնը կրնանք անուանել «անմեղութեան օրեր», երիտասարդութիւնն ալ միեւնայն իրաւամբ կարող հնք կոչել սիրոց, երազանքի, հմայքի ժամանակամիջոցը:

Այդ տարիքին մէջ է որ մարդ ամենէն խել եւ խոլ մտածութենքը կը մնուցանէ իր մէջը, ամէն բան վարդաւուցն կ'երեւնայ իր աշքին, ամէն պատկիր հրանալիօրէն չքնաղ, ու... բնչօ՞ւ ըսել, ամէն աղջիկ պաշտելիօրէն գեղեցիկ:

Օ՛հ, հասուն տարիքը թեսակովսոց մը, երբ անդրագործում մը կ'ունենայ իր նախկին յիշատակներուն, ու կը վերցուչէ բոյոր այն երազանքները, որով օրօրուած էր այդ ժամանակամիջոցին մէջ, ակամոց մայստ մը, քմծիծաղ մը կուզայ շրթունքին վրայ, ահեներով ոչնչութիւնն, տղայական հանգամանքն այն բանին, որուն վրայ հիմնած էր ժամանակաւ իր երջանկութեան ամեսով շնչքը:

Ազնկան մը աղուոր գէմքը, աղու նոյուածքը, թուղիչ ժպիար, քաղցր ձայնը, հմայիչ խոսակցութիւնը, ասոնք չե՞ն այն չքնաղ յատկութիւնները, որ երիտասարդները զղիսելու հանգամանքն ունին, Բայց կա՞յ աշխարհի վրայ բան մը, որ տանցմէ աւելի կեղծ ըլլայ, աւելի խարէական եւ աւելի ալ վազանցուկ:

Ազամէն ի վեր մշտնչնական պատրանքն է որ կը կրէ մարդ Եւայի թառներէն. ու Ազամի թռոնները միշտ վրայ կուտան իրենց անձնվարտութիւնն ու հանգստութիւնը՝ ի փախարէն այն մակերեւութային բանին, որ կնոջ մը գեղեցիկութիւնը կը կոչուի, ու որ մը միայն կը տեսէ, իր հետ բերնելզ ամէն տեսակ վտանգներ... ճիշդ Եւայի մտաւուցած խնճորին նման:

Բայց գաճնա՞կը, բայց տմունութիւնը, որք գրութեանս խորացիքը կը կրեն:

Ես ալ հոն յանգելու վրայ էի: Պիսի ըսէի թէ, դաշնակը՝ — գոնէ այնպէս՝ ինչ կերպով որ առածուած է մեր մէջ — մին է այն բազմապիսի կեղծ հրազդյրներէն, զորս քաղաքրթութիւնը զրած է գեղեցիկ սեռին արամազդրութեան տակ, մէկ երկու ծալք եւս աւելցնելու համար այն թանձր լամթին վրայ, որով սովոր են մեր երիտասարդները կապիկ իրենց աշքերը՝ իրենց կեանքին ընկերունի մը ընտրելու պահուն, որպէս զի նշաբանն անոր թերութիւնները, որոնք յանախ մարդուս աշքը վիրաւուելու չափ խաչոր են:

Այս՝ կարծեմ թէ, եթէ ոչ ընթերցուհիներս, զոնէ ընթերցուներուս խելանաս մասը համամիս կը գտնուի ինձ, եթէ պնդեմ որ, զաշնակն ոլ՝ ճիշդ կը նմանի այն բազմաթիւ ներկերուն, բրնձափոշշներուն եւ զսնազան թաքուն կամ յայտնի չպարներուն, որով գեղեցիկ սեռը կը չպարուի, մին՝ ձիւաթթուց սպիտակութիւնն մը տալու համար իր... հասարակածարմակի մորթին, միւսը՝ ծածկելու համար իր գէմքին փոթերը, ուրիշ մը... , վեր-

ջապէս ամենքն ալ՝ ցուցադրելու համար այնպիսի գեղեցիութիւնները, որոց մասին բնութիւնը ժշատ զտնաւոծ է իրենց աշնական անիրաւարար, կամ աննշմարելի ընելու համար այն աւելները զորս տարիները կը գործեն իրենց վրայ:

Բայց ցաւոլին հոն է որ ճիշդ այդ արուեստակեալ գեղեցիկութիւններուն նման, զտնակն ոլ՝ կուզայ վայրեկան մը, որ ա՛լ կը գագրի հմայիչ չպար մը ըլլալէ, եւ այն որ այդ չպարով կ'ուզէր վայլի, զրկուած անոր վացուցիչ հանդամանքէն, իր հրապուրեալին աչքին կ'հրեւայ իրեւ... . մարմնացեալ տղեղութիւնը:

Քանի՞ քամի երիտասարդներ՝ իրենց ամուսնութենին մէկ երկու տարի ետք սկսած են անչէք կարգալ այդ երաժշտական գործին, որուն քովիկը ժամերով ոտքի վրայ կենալ ծայր աստիճան երանութիւն մը կը համարէին ժամանակաւ, մինչ իրենց գեղուհին բամբակի նըման ձերմակ, ու բամբակի նման ալ փափուկ մտաները կը սահէին գտնակին փափուկեայ ստեղնաշարերուն վրայ, երաժշտական հիասքանչ ու ներգաշնակ մեղեդիներով լեցընելով որանն ուր կը գտնուէր, ինչպէս նաև իր սիրագեղ սիրաը:

Այս՝ այսպէս կը կարծէ խեղծ երիտասարդը, որ իր պաշտեցեալին երաժշտական արժանիքը կնահաւելու կարուղութիւնը չունի բնաւ, եւ — անոնց պարզամիտ ծնողքին հետ մէկաւել — միամտութիւնն ունի կարծելու թէ նևաշնակարգ գաշնականար մըն է, մինչ մեր մէջ զաշնակ զարնող օրիորդներու մեծտմանութիւնը այնչափ միայն կը հասկնայ երաժշտառթիւնէն, որչափ... . ուզար գերձակութիւնէն:

(Այս խօսքս հերքելու կարող խիստ պատուարեն բացառութիւններ կան անշռուշա, որք ընդհանուր կանոնը հաստատելու կը ծառային:

Եւ ստիպան, մեր օրիորդներուն՝ զաշնակի մէջ ունեցած այս անյաջողութիւնը բնաւ պատճաւ մը չէ որ երիտասարդները չհիմանան օրիորդներուն ճարտարութեան վրայ (ա հումսութենիք առաջ), որպէս զի առաջիկային սուիթ ունենան չարաշար զղջալու (տմուանութենիք եաքը):

Թէ ի՞նչ տխուր տեսարաններ տեղի կունենան այսպիսի էրիկ-կնիմներու մէջանդ, ատանք չեմ ուզեր հոսնկարագրել, որովհետեւ շատ անգամ այսպիսի պատկերներ գծուած են լրագրական էջերու, մանաւանդ Մայիսի նման զուարթախոնակին շաբաթերթերու մէջ:

Մշանչենական անհամարանութիւնն է այն՝ իրալու արակարծիք երկու ամուսիններու մինչեւ:

Մին (էրիկը) հացի կուիւն մէջ միշտ մարտնչելու ստիպուած, առան գարծած պահուն երբ կը տեսնէ իր կնոջ վրայ օգացին զաղափարներու տէր թեթեւոլիկ մը, որ իր թերի գատակարակութեան վրայ վքացած, բնաւ կագեւորութիւն չի տար տնային փոքրիկ ծառայութիւններու, որք ընտանեկան երջանկաթիւնը կ'ապաւ հովին, ինչպէս կաթիլ մը իւղը կ'ապահովէ հսկայ մեքենայի մը կամնատուր կերպով գործելը, այն ատեն կ'աւարէ իր երբեմնի կուրութիւնը... .

Իսկ միւսը (կիմը). ունեցած թերի զաստիարակուածութիւնը՝ բուն զարգացումը կարծելով, իր մեծամտու-

թեանը մէջ ամփոխուած , չզիջանիր կատարել նոյն ծառայութիւնները՝ սպասուհիի գործեր անուանելով այդ բաները . ու կ'ափսոսայ իր արժանիքն վրայ , որ չէ ճանչցուած ամուսնէն , զոր հրէշ մը կ'անուանէ շատ անդամ :

Նկարագրի այս անհամաձայնութենէն յառաջ կուգան շատ անդամ ցաւալի բաժանումներ էրիկ կնկան միջեւ , զոր չի կընար իրարու մօտեցնել նորածին երախան , որ փոխանակ միութեան գիծ մը ըլլալու երկուքին միջեւ , ինչպէս որ ոանմանուած է , գտառթեան խնձորը կ'ըլլայ , հրեշտակի՛ մը պէտ անմեղ այդ մանկիկը :

Մասի՛ , առառունէ մինչեւ իրիկուն դաշնակ գարնելուդ , ուա չօծօխիդ վրան վլուիը մաքուր պահես նէ , շատ աւ եղի յարդի բան մը ըրած կ'ըլլաս . կը հոտի՛ կոր ...

Էրկանը այս արդարացի զիտողութեան ի պատասխան՝ ինքնահաւան կինը՝ որուն շրջանաւարտի վկայականը ուսկեզօծ շրջանակի մը մէջ կախուած է պատէն վար , սա զոռու բառերը միայն կ'արտաքերէ :

Այդչափ մաքրութիւն ուզողը սիւտանա մը կը բռնէ . ես ոչ սպասուհի եմ , ոչ ալ տատա :

Այս պարզ հարց-պատասխանին շատ զիւրաւ կը հասկցուի երկու ամուսիններու միջեւ գտնուած յարտքերութեանց վիճակը , ինչպէս նաև կարդաւորութիւնն ու մաքրութիւնն այն տունին , որ տիկին Մատիի պէս տիրուհի մը ունի իրեն տանտիկին :

Մնացած ընթերցողին կը թողում գուշակել :

Եթէ մեր ըսածին իբրեւ պատասխան յիշեցուի , թէ ամէն դաշնակ գիտցող օրիորդ՝ տիկին Մատիի պէս ինքնահաւան չըլլար , եւ թէ պարտանուածանաչ , ու բառին բովանդակ նշանակութեամբ տանտիկին կիններ ալ շատ կան , անոնց ալ կը պատասխանենք նախի , թէ շատ քիչ եւ հազուազէպ բացառութիւններ են անսնք . երկրորդ թէ այդ պարտագային ալ , աղջկան՝ դաշնակ սորվելու համար տուած աշխատութիւնն ու յօդնութիւնը պարազ գացած պիտի ըլլայ . վասն զի պարտածանաչ կին մը , անական բազմապիսի աշխատութիւններէ զլուխ չպիտի առնէ , դաշնակ զարնելու ժամանակ գտնուու համար . (իսօսքերնիս հանափ ընտանիքներու համար է .) Հետեւարար այն դաշնակը , որ ժամանակաւ երիտասարդներ գլխէ հանելու գործիք մը եղած էր , հազիւկարող պիտի ըլլայ անուշի գալսնի տեղ ծառայելու ամուսնութենէն վերջ :

Ե՞րբ պիտի սովորն զեր միջավայրին ստանանջմանց ու մեր պէտքերուն համաձայն կրթութիւն մը տալ մեր աղջիկներուն . . . ու մանչերուն :

Այդ երբը չեմ զիտեր , բաց ասպահովաբար ոչ ես պիտի կրնամ տեսնել եւ ոչ ալ դուն , ազնիւ ընթերցող :

Ա. - Կ

Ամրագիրները . — Ցորեկները վարժապետութիւն կամ գրազրաւթիւն զիշերներն ալ խմբագրութիւն :

Փաստաբանները . — Օւերով քեաթիպութիւն՝ արտապապիր փաստաբանութիւն :

Վաճառականները . — Մէկ կողմանէ վաճառականութիւն՝ միւս կողմանէ թօփմութիւն :

Ուկերինները . — Շուրսա պուրաւ ոսկերչութիւն՝ միւս ձեռքովնին թէլլալութիւն :

Տէր պատանները . — Շարժու . մէջ խըլավուղութիւն՝ կիրակի օրերը քահանայութիւն :

Բժիշկները . — Հիւանդ ըլլայնէ բժշկութիւն՝ զիշերները հեղինակութիւն :

Մարալէ պէքինները . — Առուանց՝ պէօրէկճիութիւն՝ քարեկները սիմիթճիութիւն՝ զիշերներն ալ պէքճիութիւն :

Մամկոչները . — Ցերեկները թազական ազաններուն առաջաւ ծառայութիւն՝ առան իրկուն ժամկչութիւն :

Սափրիչները . — Սրճարաններու մէջ սափրիչութիւն՝ քէօչէ պաւճագ տեղեր ալ բժշկութիւն :

Դերձակները . — Գիշերները գերձակութիւն՝ ցերեկները խոլթութիւն :

Մէկ արեւեսով ապրողներն ալ պարագ պարտղներն են , անոնք ալ դիշեր ցորեկ միւհէնախութիւն :

ՕՐԱԳԻՐԸ

Թաղային վարժաբանի մը Տեսուչը տարեկան քննութեանց աւարտելէն վերջ , Մրցանակաբաշխութեան հանգէօնն խոստացաւ ազուոր նուէր մը տալ այն աշակերտին որ երկու ամուսն արձակուրդին միջոցին իւր առօրեայ կեանքին եւ արարքներուն ամենալաւ եւ յատուկ մէկ օրագիրը բերէ , պայմանաւ որ այդ օրագիրը՝ բարի , պարկեցաւ եւ խելացի արարքներու շարք մը պարունակէ իր մէջ :

Հետեւեալը , թէեւ նուէրին չարժանացաւ , կարժէ հրատարակութիւն :

Յուլիս 2. — Բիւթիւն օրը քննոցոց :

Յուլիս 3. — Ծուկ պանկու կացի , մէկ հատ մը պանեցի հէլէ :

Յուլիս 4-ի 10. — Զպչպլախ ծով մտայ . տատու իրինկուն :

Յուլիս 11. — Հայրիկս Մայրիկս մենծ կոիւ մը ըրին . Մայրիկս հիւընացաւ :

Յուլիս 12. — Տօքթօռը եկաւ . օ'խ , Սառեար պիտի սրթանք եղեր :

Յուլիս 13. — Կէօչէրնիս ժողվեցինք . իրինկունը մենծ կոիւ մը տահա :

Յուլիս 14. — Առատուն կանուխ մէկ երկու հողի եկան կէօչէրնիս թող չուտուվին՝ սիրսա բէք կոտրեցաւ :

Յուլիս 15. — Մաւրեար եկանք . հէյ կիտի , շըփ

ԵՐԿՈՒ ԱՐՁԵԱՍ ՄԷԿ ՈՒՏԵԱՏ

Քանի վաստակները օրի պղտիկցան ծախքերը այնչափ մեծցան . եւ ամէն մարդ շուարած ի՞նչ ընելին չդիտցան . նայեցան որ մէկ արհեստով չպիտի կրնան ապրիլ երկու գործ բռնելու հարկագրուեցան :

աէցի առխատաշներ կըսայ . ամա մէկ հատը ըէք խըմ . պըլ էր . անունն ալ Պաղատասար է եզեր :

Յուլիս 16էն 20. — Տեղ չը ձգեցի պաշտեցայ . անստար ճուր լոմեցի քիմ պիտի ճաթէի :

Յուլիս 21. — Պոլ մը միասփիբներ եկան :

Յուլիս 22-31. — Ծուկ պանեցի , ծով մտայ , էշէկ նստեցայ :

Օգոստ . 1. — Մեր քովի առանի պախճէն իրեք հատ չէ փառի փուրցուցի իրեք հատն ալ կերայ . անկեց կացի ծով մտայ . իրինկունը փորիս ցաւէն կը մեռնէի կոր :

Օգոստ . 2. — Հայրիկս միասփիբները վըսնաեց . ամա սկրտս կօտրեցաւ չիւնքիւ հետերնին Բերուդիկն ալ կար քի պազի պազի կը խաղայինք :

Օգոստ . 3. — Մինակը ճռո ճռո կացի , վերերը եւլայ . ծառերուն էան մարդ մը իլէն կնիկ մը անսայ . ծ'օ ։ հի , հի , հի , հէմնաէ քար մը ասի ննանցի , անկեց փախայ վար . իջնալիքէն էիթիյար մարդ մը դիմաց եղաւ քիւթիւր կընէր կոր . «ասոնք ո՞ւր կացին նայիմ» կըսէր կոր . նորէն փախայ :

Օգոստ . 4/10. — կերանք , խմեցինք , պասկեցանք , ելոնք , պուացինք , կանչեցինք , օ՛խ , կէլ քէժփիմ կէլ :

Օգոստ . 11. — Հայրիկս աս առառու «ալ բորա խործ ճելու փախիթ չունիմ ըստու . մայրիկս մորեցաւ , ես ալ թօխամի մը կերայ , ամա շախ տէլի փուրեցաւ հա . իրին կունը հայրիկս չեկաւ :

Օգոստ . 12. — Հայրիկս աս իրինկուն նորէն չեկաւ . մինք ալ զիշերը կացինք . Բազար պաշի նոսեցանք . սիւլիւ միւսիւ մը մեզի կազօղ խմցուց . մայրիկս ալ րէք հազ րրաւ կազօղէն :

Օգոստ . 13. — Իրինկունը հայրիկս եկաւ . հէմնաէ ըսի քիմ երէկ իրինկուն միւսիւ մը մեզի կազօղ խմցուց տէջի նէ , ծեծ մը ես կերայ , ծեծ մընալ մայրիկս , տըրացինները տուներնիս թափեցան , ծ'օ , անանի մը խաղք եղանք քի՞մ :

Օգոստ . 14. — Կէօչէրնիս հազըր րրինք :

Օգոստ . 15. — Տուներնիս տարցանք :

Օգոստ . 18/30. — Արթըլի վուռ բաթլասըն :

Օգոստ . 31. — Իրինկունը փորս ցաւերու պաշոցեց : Աւատ . 1. — Տնաերը զօռօվչն կըսից ինձի զրոյց պերաւ :

ՊԵՏԻԿ

ՄԱՆՐ ՄՈՒԵՐ

Տանիմարգայի կառավարութիւնը 60 տարեկանէն ըսկրտեալ մինչեւ ցման թէ արանց եւ թէ կանանց տարեկան պղտիկ թոշակներ կը վճարէ , առանց խարութեան :

* * *

Միացեալ նահանգաց նախագահնը իւր տարեկան թոշական վճարումներով կասանայ . Այսպէս իւրաքանչիւր տմասին 27ին Ելմասկան նախարարը 4166 տոլարի չէք մը կը խրէէ ի Աւայդ Հառ զ (նախագահին պալատը) :

* * *

Հետաքրքրական է զիսնալ թէ կանանց տարիքը պահելու խնդիրը նոր բան մը չէ : Հին կառակարանին մէջ կը տեսնենք որ թէեւ շատ մը կիներու անուններ կան բայց մի միայն Սառայի — Սրբահամի կնոջ — տարիքը նշանակուած է :

* * *

Թէ եւ ըստուծ է թէ աշխարհիս վրայ ամենէն շատ տուրք վճարողը չէս Քուրքն է (հաչակաւոր թնդանօթի գործարանատէրը) բայց վերջիրս հաւասատուած է որ Հէ՛ս Քուրքի վճարուծ արեկան տուրքը նշանուկութիւն չունի Պուրէշի մէջ զանուած գորեջուրի գործարանին տիրոջ . Մ . Մասինէսքօ Պոիկասփիքով , որ տարին 2,200 000 ֆրանք տուրք կը վճարէ իւր վատուլարութեան :

* * *

«Գինեմոլութեան տաշչքը ամենէլու համար տմենէն ազգու զեզր ինձուն է որմէ պէտք է մէկ երկու հատ ուաել ամեն ճաշէ վերջ » կըսէ նշանաւոր թիջիկ մը . Խնձորը , իւր հիւթին մէջ այնպիսի յատկութիւն մը ունի որ տեղից ըմպելի սիրոզ մարդու մը վափաքր կընայ գոհացնել : Եսին սրիշը կը յաւելու թէ հարիւրի մօտ գինեմոլներ գրեած է այդ ախտէն պարզապէս խնձոր կերցնելով :

Կը յաւասնք որ մրգավաճառները մեր ուս յօդուածը զիս չկարգացած , զինովլ էրիկ ունեցող կիները ժամ առողջ քանի մը քաշ կը գնին :

* * *

Կիրակնօրիայ վարժարանք . — Աշխարհիս վրայ զըտնուած կիրակնօրիայ վարժարանները այցելող աշակերտունեաց թիւը կը համար 20,268,933ը : Առանց 9,718,432ը Ամերիկացի մէջ , 6,979,913ը Մհջն Բրիտանիոյ (Անգլիա , Ակավախան եւ Իռլանդիա) մէջ , 586,029ը Աւստրալիոյ մէջ , 749,786ը Գերմանիոյ մէջ , 242,150ը Շուէսի մէջ , 576,064ը Գանատայի , 10,969ը Իտալիոյ , 3,230ը Սպանիոյ եւ 15,000 Մեքսիկայի եւ Կեդր . Ամերիկայի մէջ : Տնօրէններու , ուսուցիչներու եւ զանազան պաշտօնեաններու թիւն է , 2,239,728 : Անզիւական այն թերթը որ վերցպրեալ վիճակագրութիւնը հաստարակած է , մոցած է թաւրփիս մէջ զըտնուածները : Աւրիկէ կընանք իմանալ արգեօք :

* * *

Երկրագունախ վրայ ներկայ ժամատկիս 13,400 տեսակ մէջ թողովուած ամենէն մեծ ազօթատեղիներն են Հուանի Ա . Պետրոս եկեղեցին որ կընայ 54,000 հոգի պորունակել . Միլանի Մայր եկեղեցին որ կընայ 37,000 հոգի պարտաւակել : Լուսունի Ա . Պոլսոս եկեղեցին 25,000 հոգի . Կ . Պոլսոյ , Այս Սօփիայի մզկիթը , 23,000 . Բարիզի Նոթուր Տամը 21,000 . Բիլայի Մայր եկեղեցին 13,000 , եւ Վենետիկի Ա . Մարկոս 7,000 :

ՊԵՏԻԿ

Ի՞ՆՉ ԳԻՏԵՍ

Դպրոցէ նոր ելլող երիտասարդ մը վաճառականի մը ներկայանալով ազերսազիք մը կուտայ որ զմնքը ծառայութեան ընդունի վաճառականը կը հարցնէ :

- Ի՞նչ զիտէք նայիմ :
- Գիտութիւն կուզէք թէ լեզու :
- Ի՞նչ որ զիտէք նէ ըսէք նայիմ :
- Հայկաբանութիւն :
- Ան մեզի պէտք չէ :
- Սրբազն պատմութիւն :
- Անցիր :
- Տաճկերէն :
- Ան ալ անցիր, հոս փաստարանի սենեակ չէ :
- Ազէկ, բայց ասմք անհրաժեշտ զիտէլիքներ են :
- Քեզի համար, ինձի համար ի՞նչ զիտես նայիմ :
- Ժիմնասթիք :
- Զեղաւ, անցիր :
- Միւզիք :
- Հոս թատրոն չէ :
- Գծագրութիւն :
- Ան ալ անցիր :
- Անդզիարէն ու Գաղղիարէն :
- Անոնք ալ անցիր :
- Ինչո՞ւ ճանըմ, գուն վաճառական չե՞ս մի, վաճառականաց գործը կամ Անդզիայ հետ կըլլայ կամ Գաղցիոյ :
- Ան ժամանակ մ'էք, օղում հիմա Գերմանացուց հետ կըլլայ, Գերմաներէն զիտես ան ըսէ :
- Ես ի՞նչ զիտամ, լեզու սորմիլ սկսած տաենս Անդզիարէնն ու Գաղղիարէն էին վաճառական լեզուն :
- Անանկ էր ամա, հիմա Գերմանացուց անցաւ վաճառականութիւնը, ուրիշ ի՞նչ զիտես նոյնիմ :
- Ֆիզիք :
- Ան բնաւ պէտք չըլլար, ուրիշ :
- Շիմի :
- Ան ալ չեղաւ :
- Զաւակս հոս էզամիի խանութ չէ, ուրիշ :
- Երկրաչափութիւն :
- Զեղաւ անցիր :
- Գրահաշխի :
- Աս ինչ է որ, ատիկա բնաւ չեմ լսեր :
- Դրելով հաշիւ կընեն :
- Ինչո՞ւ, թռանշանով ընեն նէ չըլլա՞ր :
- Չըլլար է ֆէնտիմ, անծանօթ եանի իւայիպ եղած բաները ատանուի կը դանուի :
- Պատիկ պատիկ ի՞նչ բաներ ալ սորվեր էք օղում, խայիքէն բան ալ կը գանէք հա՞մ. ազէկ ամա ի՞նչ ծի ատանկ բաներ պէտք չէ, աետրակ բանել զիտես օղում :
- Ոչ, միայն թռապանութիւն դիտեմ :
- Էյ զիրգ ի՞նչպէս է մաքուր է :
- Գեղագրութեան զաստառ չունէնք, անոր համար զիրս շատ մաքուր չէ :
- Ես ամսէրութիւն ընելու ատեն չունիմ օղում, զնա աետրակ բանել եւ զիր սորվէ աէ եկոր որ տեսնուիք կըսէ եւ կը ճանիք երիտասարդը :

ԵՐՄԵՆՏԼՅԱԲԵՐ ԲԻԱՆԳՕՍԸ ՈՒՂԱԹԱ ՆՈԽՄԵՐԸ

ԳԱԶԱՆԱՆ 600,000 ՖՐԱՆԳ ԳԱԶԱՆՅՐ

Երկու տոմիսը անդամ մը սարաֆներուն առջին, գողոցները ուլաթա նումէրո զաղանան 600,000 ֆրանգ ալրոր, զէնկին օլմայ զօլայլըդ ըսելով՝ կիւրիւլիւ, բաթուալ մըն է կը բրցնեն. նումէրօները ծախող ծախողի. կրակի պէս առին անդին վազող վազովի լըմենտըք բիանգո ունեցողը, չունեցողը 20 ֆարա տալով մէկ հատ մը անպատճառ կառնէ, այս իրար անցումը երկու օր կը տեւէ քանի մը օրէն լրագրին մէկը 600000 ֆրանգը գտնառուածի Եօրկիին եկեր էր, ուրիշ լրագրի մը կէօմրիւկ համալիին ելաւ կըսէ խեղճ, Եօրկիին լուր տալնուն պէս ուրախութենէն խելքը կը թոցնէ, Եէտի գոււէ կը տանին, միւսն ալ հրանդանոց, վերջէն ստոյզը կիմոցուի թէ պանդաներուն մէկուն եկեր է :

Երբեմն ալ տիչէն թըրնախէն եւելցներով հատ մը շըմէնաթքէր անեղող, չօլուխ չօճուիի տէր էսնափ մարդու մը սկալմամբ լրագրին մէջ կարդացինք, քեզի եկեր է կըսէն». խեղճ մարդը երկու օր գործէն կը մնայ, սիրար, փորը կը համարի կը հարցնէ, կը փնասէ կը նայի որ բիանգոն իրեն ելլալու. 2 թիւ կը պակսի կոր (2 նումէրօ Եքափ տիր հէլպէթուէ 5—10 զրուշ վէրիրլէր ըսելով պանդան կերթայ. խենդ ես կըսէն անանկ բան չըլլար սիրոր կոտրած ետ գարձած ատենը ճամբան մէկը զէմը կ'ելլէ :

Կէօդիւն այտըն, տօղորուսը էյի խաթիրամ, Աււան վէրսին, 3000 լիրա ազ բարա տէմիլ տիր պէտարաւ :

— Եսպըր պէ, 2 նումէրօ զալմըշ չըդմասրնա :

— Տէ՛, տէ՛, սաղլամա, պէն սէնաէն զիյատէ սիրչ խթէնէմ, չու Եվիմի խթիլալան զուրթար :

— Տիվանէ միսին պէ, տուա էթ քի սէնին էվին վարտա խթիլալատ արր, պէն նէ հաբայը էվ քիրասընը տէւշիւիյօրը :

— Բէք էյի ճանըմ աղլամա, շմատի էլինաէն լիրարը գարան եօք :

Ալ չպատասխանեց, յուսահատեալ, Ալաճը համամիէն օխա մը չիւրիւկ չէֆատալի կառնէ տուն կուգայ, տունէն ներս մանելուն պէս կնիկը տոպրակը ձեռքէն առնելով :

— Քա մարդ Ասուուծոյ սա քանի զէնկինասնէ չինկեանէ կըլլաս կոր, այս չիւրիւկ լաները ինչ տուեր եկեր ես :

— Պանա պագ կէնէ պաշլամայալըմ թիւքեանտա պիր էսկի իշ բանթալոնը վար ըտը օնը սաթարը սա կիւճակէլտ պիր օգգա չէթթալի ալապիլակը :

— Քա ինչմէ մի՛ պահեր, շըմէնտըքէր է ինչ իւանախոր է էնէն նէ քեզի կիւլ մասնի մը կը չինեմ չըմի՛ր. իշտէ քեզի զարկեր է կըսէն կոր :

— Քա քի՛մ սէօյէտի, չըգմատը եաղլըշ արր, բիանգո չըգմար իսէ պէն սէօյէտ մի կէլիրիմ. թրամվայա պիլէ պինէ մէսամի:

— Էյ հիմայ իրացնէ քեզի ելած չէ՛.

Ինծի չելա՞ւ, սրանա չըգմատը, Ալլան պէլասընը լիրսին չու հավատիսի չըգմարանը :

— Քամի՝ պօռար մարի՛կ, առ խազէթանիներն ալ սուս չեն գրեր ետ, ամէնքն ալ քեզի ելեր է տէյի անունով լաղապովդ գրեր են:

— Անոնց ալ Ասսուած ողէլան առայ:

Նաբաթ մը վիրը մեր բարեկամը նեղը մանելով շըմէնտըֆէրը կը ծախէ չը ծախէր էտիրնէ եղբօրմէն հետեւեալ հետագրալուրը կտանէ:

Էտիրնէ Հ Հոկտ.

Պիրատէրիմ Գաբրիկ աղայ

Աստամոլտան կէլէն խազէթալարաս չըմէնտըֆէրին 300,000 ֆրանգլըդ սիանգօարնըն սաղամ սանա չըգորդնը օգուտուք. արթըդ նէ օլուում. նէ տույառում իսէ թարիփ իտէմէմ. պու նէ իտի պիղէ օլուու. Ալլահ պիզի նէ գատար սէվէր իսիշ: Պէն պուրատաս մանիփաթուրալարը ուճուզ պահալը հէփսինի սաթարմ եարբնքի թրէնլէ կէլիյօրըմ. չօգ սէվինմէ էլի տէկիլ, քէնտինի սըզը թութ կէյյա պիր չէյ դազանմամըզըն կիպի, աօդրա սանա պիր հալ օլուու իսէ սէվինձիմիզ պօզագրմբզա գողըը:

ԳԵՈՐԳ

Պագ չու օլան իշլէրէ, պագ չու թէրպիքլէրէ, հայ սաղլըզա պէն օլ չըմէնտըֆէրի ալա ըտըմ. պէն երթէք բարատը ախւշիւնիյօրըմ պիր տէ Ծ մէջտափէ վէրիու տէ թէլէկրափա ճէվապ եազմալը, եէտի ճէտափմէ թէօպէ սանա չըգաճագ տէրսէլէր պիլէ ալմայաճաղըմ:

ՅՈՒՂԱՐԿ Ա. ՄԷՐԵԷՄԳՈՒԼԻ ԷՖԷՆՏԻՒ

Հանգուցեալ Աղեքսանդր էֆ. Մէրկմագուլիի մարտինը Զուիցերլոյ Լօզան քաղաքէն Պոլիս փոխադրուելով՝ նախընթաց Դ. օրը Բերայի Ս. Երրարդութեան եկեղեցին մէջ կատարուեցաւ մեռելական կարգը:

Ներկայ էին բազմաթիւ ականաւոր ազգայինը և ոտարազգիք, ինչպէս եւ Պոլոյ փաստաբաներէն մած մասը:

Ժամը 4 ին սկսան հոդեհանգստեան սողովքները, ուրուն կը նախագահէր Գիր. Տ. Բարթուլիմէոս Ս. Արք. Զարչեան, մասնակցութեամբ Գիր. Տ. Հմայեակ Արքազան, Գիր. Տ. Գէորգ. Ծ. Վ. Երէցեան, Գիր. Տ. Գրիգոր Ծ. Վ. Աբարթեան, Տ. Բարկէն Վարդ. Կիւլէնէրեան, եւ Տ. Վահան Վարդ. Տ. Մինասեան, ինչպէս եւ տասնի չափ քահանայ:

Յուղիչ չշշտերով խօսեցաւ Դամբանականը երէցեան վարդուպեա, բնական ընարելով և Եկա'յի առ իս ամենայն աշխատեալ եւ թեռնաւորի, եւ եւ հանգուցից զնեզ խօսքը, եւ զրուատելով համոգուցելոյն ազգի ազգի ծիրքերը իրեւ հայր ընտանեաց, իրեւ ազգային եւ հանրային անձ եւ իրեւ փաստաբանական ասպարէզին մէջ նշանաւոր Հայ:

Յաւարտ կրօնական պաշտամանց, զազաղը դրուեցաւ մեռելակիր չքեր կառքի մը մէջ եւ յուղարկաւոր բազմութեան կառքերուն ընկերակցութեամբ փոխազրուեա-

լով Շիշի՛ Մէրեէմգուլի դերաստանին յատակ գամբարանը ուժիուաւեցաւ:

Դադաողին վրայ զետեղուած էին զանազան ծագիւն փունջներ:

Յ. Մէրեէմգուլի էֆէնտիի,

Ե. » » »

Միհրան էֆ. Գաղափեանի,

Նամիպ » » »

Տիկին Մաքրուհի Ն. Պոյաճեանի,

Եւ Պոլոյ փաստաբաներու կանային կողմէ:

ԾԱԼԻԿԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԸ

Անոնք որ ցարդ չեն վճարած իրենց բաժանորդագունները՝ սուանց տղաչելու. եւ խնդրանքներ ընելու որ կատարեն իրենց պարտականութիւնը՝ պիտի դազրեցնենք թերթին ու զարկու մն մեզ վերաբանելով անոնց նկատմամբ ընելիք հրատարակաթիւննիս:

ՀՈՒԿՐԱՅՈՒՆԻ — ԱՀՅԵՒՅՆ — Ե. ՊՈԼՈՅ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒԻՆ ԹԷՅԻ

ԵԱՎ.ԲՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Ճեղալ պէյ խանի դրան կից թիւ 10

Ամենէն ընդարձակ թէյի վաճառատունն ի. կ.

Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ.

Տէրութեան ամէն կողմերը:

Դաւառաց տպալրանքները

փութով եւ խնամով կը գործադրուին: Զինական, Հնդիկ,

Ճավայի եւ Սէյլանի ընտրելագոյն թէյը, ու զզակի բեր-

ուած հոս: Թէյի նոր հունձքն

սկսած է գուլ: Զգուշացէք

այն վաճառանիշին կեղծերէն:

Փնտուհեւ ԵԱՎ.ԲՈՒԵԱՆ Եւ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ սուա-
բաժառութիւնը:

ԿՈՐԱՒՍԵԱԼ ԿՏԱԿԸ

— Այն որ տշխատին իւնի զբօսանքը բրած է, երբէք առանց ստափի չը մնար, եթէ այդ սոկով բարիք մը զրծել կուզես, առ ինդն կնոջ սուր ըստ Պիւլզիւ հագուստները ծուեն, ծուէն պատաստն ծաղկատի մուրացող կին մը ցոյց առավով, եւ ինք նետի մը պէս դուրս նետուեցաւ մարտէն :

— Ո՞ն այս փալոցի արտօյաները, բոս. Լուքա երբ մինակ մնաց, ի՞նչ սպամանդէ սիրտ, եւ մուրացիկ կնոջ մոտենալով, առ բարի կին, այս ոսկին ազատարարս առաւու :

Մուրացկանուէն առանց բռն մը ըսելու զարմանօք Լուքային երեսը նայեցաւ և մեքենապար ոսկին առաւ. բայց չսառուէին երեսն ի վայր երկու սպասոր սահեցան ինկան որմնք սրտի վեզման խօսուն արտապայտութիւններ էին, բիրանացի շնորհակալութիւններէ անհուատի գերազանց :

Այժմ զառնանք Տիմիթրոյի որ Գէմէր տլիթըէն Յէրշէմպէ բազար տանող ճամբուն վրայ թողած էինք. Եփաքուէք գտլուրըէն մատախոն անցած պահանն, նախկին Վոկրին գարեջրատան պատուհանէն ձայն մը առնելով, ընդուած վեր նայեցաւ եւ զարմացմանք Օհանը տեսաւ որ նշանացի զինքը վեր կը կոսէք :

Անմիջապէս գոնէն ներս մտաւ եւ առաջին յարկը սեղսնի մը առջին նասած զատւ Օհանը :

— Երէկ գիշեր ո՞ւր էիր, հարցուց Տիմիթրօ տիտոր մը վրայ նասելով :

— Ենի մահալէի Զբօստրանն էի :

— Մոռցա՞ր որ գիշերը ժամը չորսին պիտի տեսակցէնք :

— Ամենելին, միայն թէ իմ կամքէս անկախ դէպքեր . . . բայց ի՞նչ կը անիմ, արկածներէ անդմադրելի կերպով արդիւուեցայ, ասկէ զատ առաւօտէն ի վեր է տեղ չը մնաց որ զքեզ չը վնասուի :

— Կատակը մէկի ընկեր, ալ ժամանակին է որ զիւմտինս վար տանենք . . . :

— Կենդանի է աէր կատակ չէ ըստած, երեւակայէ երէկ գիշեր հայրս զայ :

Տիմիթրօ այս լսելուն շանթահարուածի նման սարսկցաւ :

— Հայրդ գտա՞ր, կըսիս :

— Այս, հայրս որ ինձ բանատպութիւն կընէր :

— Տիմիթրօ թերահաւատօրէն շրթները կծկեց եւ հեղինական շեշտով մը հարցուց :

— Հսկէ թէ երէկ գիշեր լսնաւարկուած էիր, բայց Սարքար ոստիկանուկան բանտ չիկայ, կերեւի որ կայարանը սպասեցիր :

— Շանթ վկայ երէկ գիշերուան ինձ պատահածները անհուատալի էր եւ գու իրաւանք ունիս թերահաւատելու, այսու հանգերծ մարիկ բրէ եւ տես թէ զիւպուածը մինչ այժմ այս տեսակ անօրինակ հզա՞ծ է :

— Եց լու : ի՞նչ եղար պատմէ ահանհնք :

— Երէկ կիցիկուն Պոլիսէն վերապարձիս վախաճակ ուզակի եէնիք մանալով եղուակ առաջանակ, Պէօյի քաէրէ ելոյ, եւ յամը գիշերուան մէկին մակոյիր Զբօստրան եկայ քիզ զանելու, եւ Պը Յովովէ իմացայ որ կանուխ մեկներ էիր. Ժամը չորսին եկու ըստ էիր ինձ, ուսափ երակու երեք ժամ տանին անցնելու համար չիշ մը օդի թերերել տուի, նուազածուներուն բան մը նուազել տուի, եւ քանի մը հրթիր վտոնել տուի :

— Հասկցայ, կերեւի որ կատարելուալէս զինովնաւը մորգու մը հնա կոտուի բռնուեցար :

— Թող որ պատմութիւնս շաբանակիմ :

— Գոնէ մէջմէկ գաւաթ զարեջո՞ւր ալ չը խմնիք :

— Աէ իրաւունք ունիս, հէյ ինձ նայէ տղայ, մեզի գարեջուր րեր :

Սպասուարը երկու վտւաթ զարեջուր լերելով սեղանին վրայ զրաւ ու մեկնեցաւ :

— Հիմայ չսրբանակէ պատմութիւնդ :

Փամը երկուքին մօս խիստ վայեկուչ երիստասարդ մը զալով, զիմացի կողման սեղանին առջեւ նստելով սկսաւ անօրինակ կերպով ստակ վտանել, նստացածուներուն անընդհատ Օսմաննան ոսկի կուտար, եւ առանց զագարի հրթիս եւ մաղազօֆ վառել կը հրամացէր Պը Յովուէ փին :

— Հասկցայ, քու ալ գլուխող տաքցած ըլլազով մէշերնիկ մրցում մը սկսած է :

— Ճշշգ այգալէ՞ս, վիրջուալէս մեր այս ծիծաղելի մրցումը այս ասափճանի հասաւ որ խանութին մէջ ոչ հրթիս մեաց եւ ոչ մաղազօֆ :

— Այս ասեն կուտեցա՞ք երիստասարդ պատմունին հետ :

— Բնդհակտուակը բարեկամոցանիք :

— Բարեկամացա՞ք :

— Այս, եւ անս ինչպէս այդ կարծեցեալ երիստասարդը զուշակելով որ հրթիսները վերջապէս պիտի հատնին, նախալիչս մարդ զրկելով, Սարքետրի եւ եէնի մահալիկ բոլոր խանութներուն մէջ որչափ հրթիս, մալագօֆ եւ պէնկալեան հուր կայ, ամենքնալ ծախու առնել տուեր է :

— Ի՞նչ կըսես, ըսել է որ վերջին աստիճան հարուստ է եղեր այդ երիստասարդը :

— Սպա երիստասարդը ո՞գ ըլլայ կը հաւնիս . ոհ, անոնն անգամ կը սոսկացնէ զիս :

— Ով է եղեր :

— Ով պիտի ըլլայ, հայրագիրս Պ. Ռուբենը որ զինքը ստուգալէս մեռած դիտէի :

Տիմիթրօ իլուր այս անուան, կարծես շանթահարեցաւ, եւ չլմորած աչքերով ընկերոջը նայելով մեքենաբար կալազեց :

(Շարունակելի)

Տեր Երագրոյն Ա. ԱԱԲՍ.ՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԵԵԱՆ

(Տարի 1916 ՊԱՐ.ՏԱՏ.ԵՎ.Ա. Տպարան)

Ա. Պոլիս, Սաւլը Համամ 14.